

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ecz. Özgür Özel
Manisa Milletvekili

Maden kazalarına etkin müdahale amacıyla uygulanacak prosedür Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzükte belirtilmiştir. Buna göre Kazada Yapılacak İşler bölümünde ;

“Kazanın olduğu il valilikleri, Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı’nın ilgili kuruluşlarından TTK ya da TKİ tahlisiye ekiplerinin bulunduğu Zonguldak, Soma ya da Tunçbilek’e yakınlıklarına göre, bu ekiplerin bağlı olduğu Genel Müdürlüklerinden biri ile bağlantı kurarak kazaya müdahale taleplerini faks ile ilgili Genel Müdüre bildirecekler. Kazaya müdahale edecek olan tahlisiye ekibinin bağlı olduğu kurumun genel Müdürünün atadığı kişi “Bakanlık Temsilcisi” görevini kaza yerinde yürütecek ve olay yerinde TTK Genel Müdürlüğü’nce de personel görevlendirilmesi durumunda, Bakanlık temsilcisi yetki, görev ve sorumluluğunu bu personele devredecek.” denilmektedir.

Maden Mühendisleri Odası Soma Araştırma Komisyonu’nun Temmuz 2014 tarihinde yayınladığı “Soma Faciası Ön Raporu”nda da, Soma olayında yukarıdaki prosedüre uyulmadığı, bu durumun kurtarma işlemleri ile ilgili olarak ciddi karışıklıklara neden olduğu ve kazadan ancak 12 saat sonra normal uygulamaya geçilebildiği yazılmıştır.

Ayrıca, Soma faciasının olduğu gün saat 17.00 civarında çok sayıda işçinin bulunduğu bir panoda ve çıkış yolları üzerinde hava akımının yönünün değiştirilmesi ile çok sayıda işçinin öldüğü yönünde ciddi iddialar bulunmaktadır. Özellikle kazanın hemen ardından işçilerin anlatımlarında da bu durum açıkça görülmektedir. Örneğin işçilerden birisi kaza olduktan sonra içeride 1, 1,5 saat kadar temiz hava durduklarını, sonra kapıların yönünün değiştirildiğini ve hava akımı değiştikten sonra içeriye duman gelmeye başladığını söylemiş ve kaçacak yerleri kalmadığını ifade etmiştir.

Kriz anında, çok sayıda işçinin normal şartlarda temiz havada bulunduğu ve orada kurtarılmayı beklediği ya da çıkış yönünde hareket ettiği bir anda “hava akımının yönünün değiştirilmesi” üzerine işçilerin karşı yönden hava ile zehirlendiğinin anlaşıldığı ve bu durumun krizin yönetildiği binada tartışmalara yol açtığı söylenmektedir. Yaşanan panik üzerine kriz yönetim binasında, konuya Bakan Taner Yıldız’ın el koyarak, o sırada dahi 300 civarında tahmin edilen ölüm rakamının yüzölçümlü rakamlar halinde birkaç güne yayılarak kademeli şekilde açıklanması kararı aldığı ve ölenlerin toplu halde dışarı çıkartılmaması talimatı verdiği yönünde son derece ciddi iddialar bulunmaktadır. Hatta “hava akımının yönünün değiştirilmesi ile yüzlerce işçinin hayatının kurtulduğu, eğer değiştirilmeseydi çok sayıda kişinin ölmüş olabileceği” yönünde basına bilgi servis edildiği de bu iddialar arasındadır. Üstelik, sırf bu yüzden, o gün madende olmayan, izinli olan işçilerin ve diğer vardiyadaki işçilerin isimlerinin de “kazadan kurtulanlar” listesine eklendiği ve sanki kazadan

kurtulanların ölenlerden çok olduğu yönünde rakamlar verilerek, gerçekte kazadan yaralı kurtulan kişiler yerine AFAD'a ilgili ilgisiz çok sayıda isim yazıldığı ve kazadan kurtulanların çok daha fazla olduğunu gösterecek şekilde listeler yayınlandığı da bilinmektedir.

İşçilerin kendi adlarının AFAD listesinde olmadığı yönündeki itirazları sırasında AFAD'ın kazadan sağ kurtulanlar listesindeki birçok ismin kaza anında ocakta olmayan kişilerden oluştuğu anlaşılmıştır. Nitekim konuyla ilgili AFAD listesine, kazadan sağ kurtulan 94 işçinin adının sonradan eklendiği Soma Komisyonu'nun tutanaklarında da mevcuttur.

Kaldı ki; bazı bilim insanları hava akımının yönünün değiştirilmesine ilişkin verilen bu kararın son derece tartışmalı olduğunu, bazıları da yanlış olduğunu, içeride işçiler varken, ilgili panolarda ya da çıkış yönünde hava akımının değiştirilmemesi gerektiğini kazadan sonra da defalarca yinelenmiştir.

Buna göre;

1. Hava akımının yönünün değiştirilmesi ile ilgili olarak öncesinde ve sonrasında Bakanlığınızın kriz masasında aldığı kararlar hangi yöndedir?
2. Bakanlığınız tarafından konuyla ilgili basına hangi açıklamalarda bulunulmuştur?
3. Hava akımının yönünün değiştirilmesinden sonra Bakanlığınızın ölen madenci sayısının aslında 300'lü rakamlarda olduğunu gizlemek için bu sayının kademeli olarak açıklanması yönünde bir karar aldığı doğru mudur?
4. Doğru ise, hava akımının yönünün değiştirilmesinden sonra ölen madenci sayısı kaçtır?
5. AFAD'ın faciadan sonra hazırladığı raporda 13 Mayıs 2014 saat 20.10'da Soma Devlet Hastanesi yöneticisinin 21 ex 'in olay yerinde tutulduğu, 200-250 kişinin ocakta ex olduğu bilgisini gizli kaydıyla verdiği yazmaktadır. Ancak, Bakanlığınız tarafından 14 Mayıs 2014 saat 01.55 civarında basına yapılan açıklamada 787 işçinin içeride olduğu ve 151 işçinin öldüğü bilgisi verilmiştir. Kriz yönetiminin esası şeffaflık ve doğru bilgi akışı iken, bizzat Bakanlık tarafından hangi gerekçe ile bu bilginin gizlemesi ve karartılması uygulamasına gidilmiştir?
6. İlk anlardaki ölü sayısının gizlenmesinin nedeni hava akımının yönünün değiştirilmesinden sonra çok sayıda işçinin ölmesi midir?
7. "Hava akımının yönünün değiştirilmesi" kararını kim önermiştir? Bu kişinin görevi nedir?
8. Bu kararı hangi yetkili, ne şekilde uygulamıştır?
9. Bu karar saat kaçta verilmiş ve uygulanmıştır?
10. Hava akımının yönünün değiştirilmesi ile ilgili olarak farklı yorumlar bulunmaktadır. Özellikle içeride işçilerin hava akımının yönünün değiştirildiğini bilmemesinin panoda çok sayıda ölüme neden olduğu tartışılan konulardan biridir. Bu nedenle, hava akımının yönünün değiştirilmesine dayanak oluşturan belge ve bilimsel bilgiler nedir?
11. Karara dayanak oluşturacak havalandırma planı, hava ölçüm değerleri, havalandırma defteri vb. gibi belgeler o sırada ilgili kişilerde bulunmakta mıydı?

12. Soma faciasında krizi yöneten ekibin başında bulunan teknik kişi kimdir, görevi nedir?
13. İlgili tüzüğe göre “Bakanlık Temsilcisi” olarak olayın ilk anlarında ve sonrasında kimler görev almıştır?
14. Olay yerine TTK Genel Müdürlüğü ne zaman ulaşmıştır?
15. TTK Genel Müdürlüğü gelmeden önce kazaya müdahale eden kişi/kişiler kimlerdir? Bu kişilerin görevleri nedir?
16. Bakanlığınız bünyesinden kriz yönetiminde kaç kişi bulunmuştur? Bu kişiler kimlerdir ve görevleri nelerdir?
17. Bakanlığınız danışman ve müsteşarlarından olay sırasında Soma’da olan kişi/kişiler kimlerdir?
18. Kazanın ardından ancak 12 saat sonra kriz yönetiminde normal uygulamaya geçilebilmiş olmasının ancak 12 saat boyunca hiçbir şekilde koordinasyonun sağlanamamasının ve aksaklık/ karışıklıklar yaşanmasının nedeni nedir?
19. Kriz yönetiminde yaşanan bu karışıklığın sorumlusu kimdir?